

Fertőző betegek ellátása 1968 előtt

Évszázadokon át az emberiség legnagyobb veszedelmét a fertőző betegségek jelentették. Országok városok néptelenedtek el miattuk. A történelem folyamán több ember halt meg járványos betegségek következtében,

1. kép: Az Erzsébet Közkórház fertőző osztálya

mint sérülésben. Csak a 19. században kezdtek igazolódni a korábbi sejtések, többek között Pasteur, Semmelweis, Devaine, Schwann, Koch stb. munkái nyomán, hogy a fertőző betegségek hátterében láthatatlan "kórokozók" állnak. A védekezés módszereire viszont csak a századfordulót követően jöttek rá (Ehrlich, Yersin, Pasteur, Högyes, Fodor). A modern kezelési módok megjelenéséig a fertőzésekkel szembeni közegészségileg leghatásosabb védekezés az elkülönítés volt. A nagyobb települések ezért igyekeztek kisebb-nagyobb járványkórházakat létesíteni.

Nem volt ez másként Nyíregyházán sem, ahova többnyire a jövő-menő katonaság hurcolta be a járványokat. Régebben a pestis végzett nagy pusztítást, aminek következtében a 18. század elejére a város szinte elnéptelenedett, majd jött a kolera. Írott nyomai vannak annak, hogy bár Nyíregyházán

1833-tól volt egy városi kórház, a járványok idején nagyobb középületeket is berendeztek a fertőző betegek elkülönítésére és ápolására. Az 1831-es kolerajárvány alatt a serfőzőház, 1849-ben a kisdedővő épülete vált ide-

iglenes kórházzá, de előfordult, hogy iskolákat, vendégfogadókat rendeztek be ispotálynak. Miután a leggyakoribb fertőző baj akkor már a kolera volt, ezeknek az ideiglenes kórházaknak a neve gyakran "cholera kórház" volt.

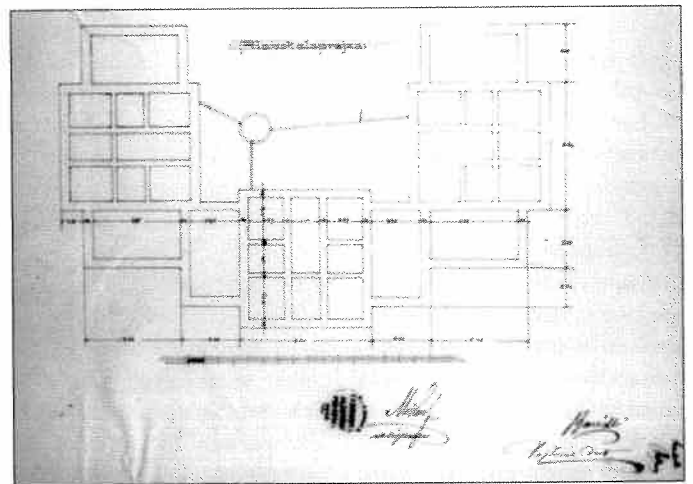
A helyi városatyák már az 1854-es járványban elhatározták egy állandó járványkórház alapítását. Végül 1891-ben a csapatkórház szomszédságában, a városi kertgazdaság mellett létesült az állandó városi járványkórház. Az épület állaga azonban gyorsan romlott, 25 korporszerű ágya rozoga, felszerelése elavult és hiányos volt, nem felelt meg a városi igényeknek. Hosszú évekig folyt a vita a városvezetésben, hogy kell-e egy új járványkórház, hiszen az 1899-ben megnyílt Erzsébet Közkórház is rendelkezett egy kis modern fertőző osztállyal, melyet a "D" pavilonban rendeztek be 15 ágygal. (1. kép) (Megjegyzendő,

hogy a tüdőbetegeket külön gyógyították a "C" pavilonban 21 ágyon.) Közismert nevén, a "ragályosok pavilonja" 3 traktusú épület volt jól elkülönülő 3 bejárattal. (2. kép) Az osztály felügyeletét dr. Lórencz Gyula belgyógyász főorvos látta el 1915-ig, majd később is az éppen praktizáló belgyógyász, majd gyermekgyógyász főorvos.

Az első világháború alatt létesült városunkban egy izolált katonai megfigyelőállomás, ahol az északi harctérről érkező katonákat ápolták, fertőtlenítették és 5 napig megfigyelték, hogy nem szenvednek-e valamilyen betegségben. Szoros együttműködés volt az ún. barakkkórház és Erzsébet Közkórház között. Az 1919-es hasitífuszjárványnál pl. a katonák ruháit itt fertőtlenítették.

gek között valamennyi évben kiemelkedett a hasihagymázos (tifusz), orbáncos és váltóláz esetek száma. Az ápoltak 7%-át elvesztették, ami nem az ápolás színvonalát minősítette, hanem inkább annak tudható be, hogy a század elején még nem álltak rendelkezésre hatásos gyógymódok a fertőző bajokkal szemben. A veszettség többnyire a hasitífuszos, orbáncos, roncsoló toroklobos (diftéria) és vörhenyes betegek körében mutatkozott.

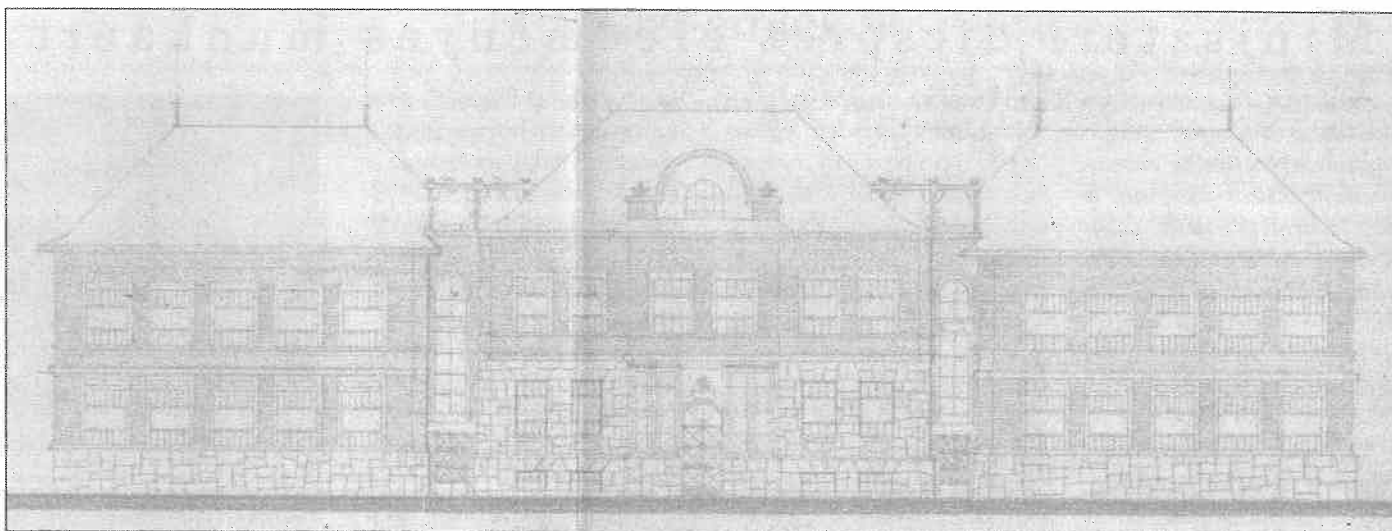
A húszas években a kórházbővítés és a városi járványkórház gondjai összefonódtak. A városatyák ugyanis úgy vélték, hogy ezt a kétös problémát egy intézkedéssel oldják meg, vagyis felépítenek a vármegyei kórház területén egy olyan fertőző/járvány pavilont, amely

2. kép: A fertőző pavilon alaprajza

A kórház első 12 évének részletes statisztikáiból kitűnik, hogy a fertőző osztály betegforgalma évente átlagosan közel 140 fő volt, 2699 átlagos ápolási nappal. Voltak kiugró évek, pl. 1903-ban 206 beteget kellett felvenni, akiket 3552 napig ápoltak, vagyis átlagban közel három hétig tartózkodtak az osztályon. A fertőző bete-

kiszolgálja a város lakosait, de egyúttal gyógyulást ad a vármegyei betegeknek is. Az épületet a kórház többi részétől elkerítve akarták elhelyezni és külön kapubejárattal látták volna el. Fábián Gáspár műépítész 1926 márciusára el is készítette az épület tervét. (3. kép) A fertőző-járvány pavilont 70 ágyas, egyemeletes impo-

3. kép: Fábian Gáspár meg nem valósult fertőző pavilon terve

zans épületnek tervezték. A hat külön bejáratú és három lépcsőházzal összekapcsolt épület öt szakaszból és egy elkülöníthető részből állt. A középső traktus földszintjén az orvosi szobák kaptak he-

lyet, alagsorában a tömeges járványok esetére szükséges fertőtlenítő fürdőt helyezték volna el. Az épület fűtését az új sebészeti pavilon fűtőrendszeréről kívánták megoldani. A terv azonban gaz-

dasági okok miatt nem valósult meg.

Önálló, korszerű fertőző osztály megnyitására csak negyven évvel ezelőtt 1968-ban került sor. A ma is álló épületben 88 beteg elhelye-

zésére volt mód. Az önálló osztály első főorvosa Székelyföldi József volt.

*Dr. Kübrner Éva
könyvtárvezető*